

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende het
realisatiegericht instrumentarium
- Principiële goedkeuring**

Samenvatting

Het Decreet betreffende het realisatiegericht instrumentarium ('Instrumentendecreet') voorziet in een harmonisering van compenserende vergoedingen en koopplichten..

Voorliggend besluit voorziet in de operationalisering van deze harmonisering, meer bepaald in de uitwerking van de geharmoniseerde procedures voor de compenserende vergoedingen en de koopplichten en de berekeningswijze van de compenserende vergoedingen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en Natuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/200 van 6 en 7 juni 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 14 november 2023, wordt besproken in punt 3A. Het begrotingsakkoord werd door de bevoegde minister op 20 november 2023 verleend.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In titel 1 worden de definities vermeld.

Titel 2 van voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geeft uitvoering aan titel 2 van het decreet betreffende het realisatiegerichte instrumentarium (aangehaald als het Instrumentendecreet). Titel 2 van het Instrumentendecreet heeft tot doel de onderlinge afstemming van compenserende vergoedingen op het vlak van de procedure en de berekening van de vergoeding, op basis van een uniform, transparant en billijk kader voor de begunstigde van de compenserende vergoeding en de initiatiefnemer.

Titel 3 van voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geeft uitvoering aan titel 3 van het decreet betreffende het realisatiegerichte instrumentarium (aangehaald als het Instrumentendecreet). Titel 3 van het Instrumentendecreet beoogt de onderlinge afstemming van koopplichten op het vlak van de procedure, de algemene voorwaarden en de berekening van de aankoopprijs, op basis van een uniform, transparant en billijk kader voor de begunstigde van de koopplicht en de tot aankoop verplichte entiteit.

Voor een uitgebreide algemene toelichting wordt verwezen naar het verslag aan de Vlaamse Regering bij het ontwerp van besluit (zie bijlage).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar het verslag aan de Vlaamse Regering bij het ontwerp van besluit (zie bijlage).

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De harmonisering van de compenserende vergoedingen

De harmonisering van compenserende vergoedingen heeft een efficiëntieverhoging tot doel (stroomlijning procedures, bundeling van administratief beheer, gecentraliseerde monitoring via vergoedingendatabank, tegengaan van dubbele vergoedingen, geen overlap met koopplichtregeling) wat globaal gezien een positieve impact impliceert.

Er zal een positieve financiële impact zijn door de afschaffing van de kapitaalschadecommissies (kosten secretariaat): de taken worden opgenomen door de bestaande landcommissies maar kunnen efficiënter afgehandeld worden in combinatie met andere vergoedingsaanvragen.

Er zal een toename zijn van de werkingskosten van de landcommissies door een toename van het aantal dossiers (o.a. als gevolg van de omschakeling voor planschade van een gerechtelijke naar een administratieve procedure), zijnde de taken m.b.t. schaderapporten en schaderamingsrapporten. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) is het secretariaat van de landcommissies en zij zal de landcommissies ondersteunen en de nodige voorbereidingen treffen bij de uitvoering van de taken die aan de landcommissies zijn toegewezen. De toename in deze werkingskosten wordt opgevangen door artikel 1.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting en artikel 7, §1 van het instrumentendecreet. Op basis van het vermelde artikel in het decreet landinrichting kan de VLM werkingsmiddelen ontvangen voor de taken die zij uitvoert ter ondersteuning van de landcommissie. Het vermelde artikel in het instrumentendecreet biedt de basis voor de ondersteuning van de landcommissies door de VLM en voorziet ook hier de mogelijkheid om werkingsmiddelen te ontvangen, ook voor taken ter uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijk Ordening.

Er zal een toename zijn van de kosten verbonden aan administratieve taken en beheerstaken (uitbestedingen aan landmeters of andere experts in functie van de opmaak van

schaderamingsrapporten en schaderapporten, actueel houden van de vergoedingendatabank en vergoedingenloket).

Er zal een positieve financiële impact zijn door de omschakeling van planschade van de gerechtelijke naar de administratieve procedure. Doordat niet langer elk dossier omtrent planschade gerechtelijk wordt behandeld, zullen de gerechtskosten en de kosten voor de aanstelling van advocaten voor het Vlaamse Gewest afnemen.

Voorliggend besluit regelt enkel de procedures voor de compenserende vergoedingen. Noch het Instrumentendecreet van 26 mei 2023, noch voorliggend besluit, resulteert rechtstreeks in een (toename van) compenserende vergoedingen. Aanvragen voor compenserende vergoedingen zijn immers het eventuele resultaat van de inzet van bepaalde instrumenten, zoals bv. ruimtelijke uitvoeringsplannen op gemeentelijk, provinciaal of gewestelijk niveau. Dit voorliggend ontwerp van besluit vraagt dan ook geen bijkomende budgetten voor die (eventueel verhoogde) compenserende vergoedingen.

De harmonisering van de koopplichten

De harmonisering van koopplichten heeft een efficiëntieverhoging tot doel (gelijkschakeling beoordeling waardevermindering/leefbaarheid bedrijfsvoering, stroomlijning procedures, bundeling van administratieve afhandeling, gecentraliseerde monitoring via koopplichtenloket, geen overlap met compenserende vergoedingen,...) wat globaal gezien een positieve impact impliceert.

Een geringe impact op de werkingskosten van de Vlaamse Grondenbank wordt verwacht doordat het aantal dossiers m.b.t. koopplichten beperkt is. De toename van de personeelsinzet is zeer miniem in vergelijking met de bestaande werking.

Advies Inspectie van Financiën

Op 12 juli 2023 werd een gunstig advies verleend op het ingediende ontwerpbesluit betreffende het realisatiegericht instrumentarium. Na aanpassing van het ontwerpbesluit, met het oog op het verlenen van voldoende autonomie aan de landcommissies om op basis van hun expertise de eigenaarswaarde als de venale waarde te bepalen, werd een nieuw advies gevraagd aan Inspectie Financiën. Ook op het gewijzigde ontwerpbesluit als dusdanig werd op 14 november 2023 een gunstig advies verleend.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De harmonisering van de compenserende vergoedingen

Zoals geduid onder paragraaf A (budgettaire impact voor de Vlaamse overheid) genereert de aangepaste regeling een toenemend takenpakket voor de landcommissies, zoals de opmaak van schaderamingsrapporten (op vraag van de initiatiefnemer) en schaderapporten voor de aanvragen van alle compenserende vergoedingen. De aangepaste regeling genereert ook een toenemend takenpakket voor de initiatiefnemer of de landcommissies (afhankelijk van het type compenserende vergoeding), zoals het horen van de aanvrager, behandelen van bezwaren, eventueel een terreinbezoek en het nemen van de beslissingen voor de compenserende vergoedingen. Vooral de inzet vanuit de landcommissies zal hierdoor toenemen en ook zullen de administratieve taken en beheerstaken voor de Vlaamse Landmaatschappij toenemen (secretariaat landcommissies, uitbestedingen aan landmeters of andere experts in functie van de opmaak van

schaderamingsrapporten en schaderapporten, actueel houden van vergoedingendatabank en vergoedingenloket,...). Deze toename wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de afschaffing van de kapitaalschadecommissies (taken secretariaat,...) en door het feit dat de oorspronkelijke taken van de kapitaalschadecommissies worden overgenomen door de landcommissies maar op efficiëntere wijze kunnen worden afgehandeld (dankzij de afstemming met andere vergoedingsaanvragen). Zoals ook geduid onder paragraaf A voorziet het instrumentendecreet verder ook in een basis om werkingsmiddelen aan te rekenen aan initiatiefnemers van de plannen/projecten die aanleiding vormen van de vergoedingen.

Specifiek voor planschade

Specifiek voor wat betreft de planschadevergoeding leidt de harmonisatie tot een omschakeling van de huidige gerechtelijke procedure naar een administratieve procedure. Dit heeft impact op het personeelsbestand van het Vlaams Gewest. Taken gerelateerd aan de beoordeling van aanvragen tot planschadevergoeding (voorheen opgenomen door de rechter), het horen van de aanvrager, het behandelen van bezwaren, het nemen van beslissingen worden in de toekomst grotendeels toegewezen aan de initiatiefnemer van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Voor gewestelijke RUP's en watergevoelige openruimtegebieden (WORG) zal de behandeling van de aanvragen tot planschadevergoeding een bijkomende tijdsinzet vergen van het personeel van het Vlaams Gewest. Bijkomende taken verbonden aan de behandeling en beoordeling van aanvragen tot planschade worden opgevangen binnen de bestaande en toekomstige personeelsplannen van het beleidsveld Omgeving.

De harmonisering van de koopplichten

Zoals geduid onder paragraaf A hebben de voorziene wijzigingen met betrekking tot de harmonisatie van de koopplichten geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De harmonisering van de compenserende vergoedingen

De harmonisering van compenserende vergoedingen heeft een efficiëntieverhoging tot doel (stroomlijning procedures, bundeling van administratief beheer, gecentraliseerde monitoring via vergoedingendatabank, tegengaan van dubbele vergoedingen, geen overlap met koopplichtregeling,...). De procedurele wijzigingen hebben grotendeels impact op het gewestelijk niveau, vermits de beoordeling en behandeling van de aanvragen tot compenserende vergoedingen hoofdzakelijk een gewestelijke bevoegdheid betreffen (met mogelijks uitzondering voor de planschade, zie hier onder).

Specifiek voor planschade

De overschakeling voor de planschadevergoeding van een gerechtelijke naar een administratieve afhandelingsprocedure heeft impact op de lokale besturen vanuit hun rol als initiatiefnemer van (gemeentelijke en provinciale) ruimtelijke uitvoeringsplannen. Taken gerelateerd aan de beoordeling van aanvragen tot planschadevergoeding (voorheen opgenomen door de rechter), het horen van de aanvrager, het behandelen van bezwaren, het nemen van beslissingen worden in de toekomst gedeeltelijk toegewezen aan de initiatiefnemer van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Voor gemeentelijke en provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen zal de behandeling en de beoordeling van de aanvragen tot planschadevergoeding een bijkomende inzet vergen. Zo dient de gemeentelijke of provinciale initiatiefnemer:

- te controleren of de aanvraag volledig is,
- de aanvrager te horen,

- de landcommissie te vragen om het schaderapport op te maken,
- een ontwerp beslissing te nemen,
- het bezwaar te behandelen en een definitieve beslissing te nemen.

De harmonisering van de koopplichten

Een geringe impact op de lokale besturen wordt verwacht doordat het aantal dossiers m.b.t. koopplichten beperkt is.

4 VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring wordt dit ontwerpbesluit overgemaakt aan de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC), de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en de SARO voor advies.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het realisatiegericht instrumentarium;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme:

- 2.1. Te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen met toepassing van artikel 10/4, §1, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer;
- 2.2. Te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
- 2.3. Te machtigen over het voormelde ontwerp van besluit het advies van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit in te winnen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 15 dagen met toepassing van artikel 26, §1, tweede lid, van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR